

SAŽETAK PRESUDE

LOPEZ GUIO PROTIV SLOVAČKE PRESUDA OD DANA 03. LIPNJA 2014. GODINE ZAHTJEV BR. 10280/12

Slovački sudovi povrijedili su procesna prava oca u postupku za povratak djeteta prema Haškoj konvenciji

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva je španjolski državljanin koji živi u Madridu.

Tijekom svibnja 2009. godine, podnositelj je sa slovačkom državljankom dobio dijete. Živjeli su zajedno u Španjolskoj sve do srpnja 2010. godine kada je djetetova majka odvela dijete u Slovačku i više se nije vraćala u Španjolsku. Nakon toga podnositelj je u Slovačkoj pokrenuo postupak radi vraćanja djeteta u Španjolsku sukladno Haaškoj konvenciji o građansko-pravnim aspektima međunarodne otmice djece (dalje: Haaška konvencija). Nadležni slovački sudovi donijeli su odluku da je majka protuzakonito odvela dijete u Slovačku te su usvojili podnositeljev zahtjev i naložili majci djeteta da ga vrati u Španjolsku. Tijekom veljače 2011. godine, odluka slovačkih sudova postala je konačna.

Majka djeteta podnijela je zahtjev za izvanrednu reviziju koji je Vrhovni sud odbio. Potom je majka podnijela prijedlog za ponavljanje postupka kojim je zahtijevala da se odluka kojom je određen povratak djeteta u Španjolsku, stavi izvan snage.

U međuvremenu, majka djeteta je u svoje i djetetovo ime podnijela zahtjev Ustavnom sudu slijedom kojega je isti poništio odluku Vrhovnog suda i vratio predmet na ponovno odlučivanje. U ponovnom postupku, nadležno tijelo je odlukom iz kolovoza 2012. godine naložilo da dijete ostane u Slovačkoj zbog toga što vraćanje djeteta u Španjolsku ne bi bilo u njegovom najboljem interesu jer je povezano s majkom i širom obitelji u Slovačkoj gdje i pohađa vrtić te govori jedino slovačkim jezikom.

Podnositelj je u svom zahtjevu istaknuo navodnu povredu čl. 8. Konvencije ističući kako se Ustavni sud svojom odlukom iz prosinca 2012. godine proizvoljno umiješao u postupak koji se vodio sukladno odredbama iz Haaške konvencije. Ističe kako mu nadležni sudovi u predmetnom postupku nisu omogućili sudjelovanje te da o donesenoj odluci nije bio obaviješten što je dovelo do toga da mu je u predmetnom razdoblju bilo uskraćeno viđanje djeteta.

OCJENA SUDA

Inicijalno miješanje u podnositeljevo pravo na obiteljski život nisu prouzročile radnje ili propusti slovačke države, nego majka djeteta koja je protuzakonito zadržala dijete u Slovačkoj. Sud je stoga trebao ispitati je li slovačka država imala pozitivnu obvezu poduzeti radnje kojima bi zaštitila podnositeljevo pravo na obiteljski život i je li takvu pozitivnu obvezu ispunila.

Slovačka je bila dužna provesti postupak za vraćanje djeteta u državu u kojoj je dijete do tada boravilo, s obzirom da je zemlja članica Europske unije, potpisnica Haaške konvencije te država u koju je majka odvela dijete. Nadležna tijela u Španjolskoj bi nakon toga provela postupak u kojemu bi se riješilo pitanje djetetovog statusa.

Prilikom ispitivanja je li Slovačka prilikom ispunjavanja svojih obveza sukladno Haaškoj konvenciji, ispunila obveze predviđene čl. 8. Konvencije, Sud je trebao utvrditi je li ostvarena pravična ravnoteža između interesa roditelja i interesa djeteta koji se ovdje primarno štiti. Iako članak 8. Konvencije ne sadrži izričito procesne uvjete, postupak donošenja odluka mora biti pošten na način da osigura poštivanje jamstava iz članka 8. Konvencije.

Odluka Ustavnog suda kojom je poništena odluka Vrhovnog suda, a koja je dovela do ponavljanja postupka bila je od ključnog značaja u podnositeljevom slučaju. Iako nije predstavljala konačnu odluku povodom podnositeljevog zahtjeva temeljem Haaške konvencije, ona je dovela do značajnog protoka vremena u postupku, što je u predmetima ovog tipa od kritične važnosti.

Sud je ustanovio kako je odluka Ustavnog suda donesena sukladno relevantnim propisima i kako je dovela do zaštite prava djeteta, a što predstavlja opravdani cilj sukladno praksi Suda.

Nadalje je Sud trebao ispitati je li odlukom uspostavljena pravična ravnoteža između različitih interesa koji su bili u pitanju, te je pritom ocijenio da je zaštita podnositeljevih procesnih prava na sudjelovanje u postupku pred Ustavnim sudom bila od ključne važnosti. Sud je ustanovio kako u istom podnositelj nije bio ni tužitelj ni tuženik. Relevantni propisi koji uređuju predmetne postupke koji su se vodili pred slovačkim tijelima ne predviđaju jasnu regulativu u pogledu miješanja trećih osoba te obavještavanja istih o tijeku postupka. Štoviše, podnositelj nije bio obaviješten o ustavnoj tužbi koju je podnijela djetetova majka. Podnositelj stoga nije sudjelovao u postupku i nije imao mogućnost utjecati na ishod istog iako je imao opravdani interes u navedenom predmetu.

Potpuni nedostatak procesne zaštite podnositeljevih prava ogleda se i u činjenici da su prije donošenja odluke Ustavnog suda iscrpljeni svi redovni i izvanredni lijekovi dostupni djetetovoj majci, a kojima se mogla pobijati odluka o vraćanju djeteta u Španjolsku bili iscrpljeni. Uz to, postoji naznaka da se radi o sustavnom problemu, s obzirom da su u Slovačkoj žalba i izvanredna revizija dopuštene u postupcima za povratak djeteta po Haaškoj konvenciji.

Kao rezultat toga, status djeteta kroz duže vremensko razdoblje nije bio riješen s obzirom da slovački sudovi nisu bili nadležni, a španjolski sudovi nisu bili u mogućnosti provesti postupak. Takvo stanje stvari prema mišljenju Suda nije moglo biti u najboljem interesu djeteta.

Slijedom navedenog, Sud je ustanovio kako je Slovačka propustila osigurati podnositeljevo pravo na obiteljski život time što nije osigurala postupak za vraćanje djeteta sukladan zahtjevima iz čl. 8. Konvencije. Stoga je u ovom predmetu došlo do povrede čl. 8. Konvencije.

S obzirom na navedeno Sud je zaključio da nije potrebno ispitivati zahtjev u dijelu koji se odnosi na prigovor da je podnositelju radi postupka pred Ustavnim sudom uskraćeno pravo na viđanje djeteta kroz duži vremenski period.

PRAVIČNA NAKNADA

19.500,00 EUR – nematerijalna šteta

7.500,00 EUR – troškovi postupka

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.